

CZĘŚĆ I

U ŹRÓDEŁ PAŃSTWOWOŚCI WATYKANU

Rozdział I

Dziedzictwo Państwa Kościelnego

1. Powstanie i rozwój świeckiej władzy papieży (754–1870) 37
 - 1.1. Donacja Pepina i rozwój Państwa Kościelnego 37
 - 1.2. Państwo Kościelne w dobie upadku. Narastanie konfliktu między Tiarą a Koroną 41
 - 1.3. Koncepcje rozwiązania politycznego 55
 - 1.4. Polityka faktów dokonanych i okoliczności upadku Państwa Kościelnego 60
2. Ewolucja instytucji politycznych Państwa Kościelnego 68
 - 2.1. Powstanie i rozwój administracji papieskiej 68
 - 2.2. Ustanowienie Sekretariatu Stanu 73
 - 2.3. Rola polityczno-administracyjna Kamery Apostolskiej 75
 - 2.4. „Statut Fundamentalny”. Próba stworzenia systemu rządów kościelno-konstytucyjnych 79
 - 2.5. Kuria Rzymska po 1870 roku 82

Rozdział II

„Kwestia rzymska” i Traktaty Laterańskie

1. Rozwój „kwestii rzymskiej” (1870–1929) 84
 - 1.1. „Niewola watykańska” 84
 - 1.2. Przesłanki porozumienia za pontyfikatu Benedykta XV 90
 - 1.3. Projekt M. Erzbergera 93
 - 1.4. Projekt „Constantinusa” 95
2. Pakty Laterańskie i rozwiązanie „kwestii rzymskiej” 98
 - 2.1. Rokowania między Stolicą Apostolską a Włochami 101
 - 2.2. Postanowienia Traktatu i jego wykładnia 109

2.3. Problem ratyfikacji	115
2.4. Ugoda laterańska w świetle faszystowskiej doktryny państwa ..	118

Rozdział III

Państwo Watykańskie w perspektywie teoriopolitycznej

1. Kontrowersje wokół podmiotowości Watykanu	128
1.1. Watykan a kwestia podmiotowości państw miniaturowych	128
1.2. Teoria „państwa personalnego” H. Reinhardta	133
1.3. Koncepcja suwerenności „związku społecznego” P. Fiore	137
1.4. Koncepcja suwerenności „wspólnoty duchowej” G. Radbrucha ..	137
2. Zakres jurysdykcji terytorialnej i personalnej	139
2.1. „Państwo-miasto”. Obszar i osobliwości graniczne	139
2.2. „Państwo w państwie”. Dobra eksterytorialne Stolicy Apostolskiej	151
2.3. „Państwo zamknięte”. Ograniczenia prawa wstępu do Państwa Watykańskiego	167
2.4. „Państwo-urząd”. Specyfika obywatelstwa i prawa pobytu	170
3. Suwerenność Biskupa Rzymskiego	175
3.1. Organiczny związek Stolicy Apostolskiej z Kościołem	175
3.2. Historyczny związek Stolicy Apostolskiej z Państwem Miasta Watykańskiego	178
3.3. Specyfika relacji między Watykanem a Włochami. Ograniczenia suwerenności terytorialnej oraz gwarancje rzeczowe i osobowe	186

CZĘŚĆ II

SPECYFIKA I PRZEOBRAŻENIA INSTYTUCJI POLITYCZNYCH

Rozdział IV

Model systemu politycznego

1. Struktura systemu politycznego	201
2. Wymiar socjopolityczny i prawno-polityczny	202
2.1. Służebny cel państwa	203
2.2. Suwerenność jednostki, jednolitość władzy państwowej oraz monarchiczna forma państwa	206
2.3. Państwo wyznaniowo-hierokratyczne	211
2.4. Patrymonialny charakter państwa	212

2.5. Neutralność w stosunkach międzynarodowych	213
2.6. Specyfika systemu prawnego	215
3. Wymiar organizacyjno-polityczny	228
3.1. Suweren i głowa państwa	228
3.2. Instytucje Kurii Rzymskiej wykonujące władzę delegowaną	229
3.3. Inne instytucje władzy publicznej	231

Rozdział V

Pozycja ustrojowa suwerena. Ewolucja instytucji konklawe

1. Pozycja ustrojowa Biskupa Rzymskiego	234
1.1. Władza Biskupa Rzymskiego	234
1.2. Legaci papiescy	240
2. Ustrój Kolegium Kardynalskiego	242
2.1. Geneza i struktura Kolegium Kardynalskiego	242
2.2. Funkcje Kolegium Kardynalskiego	246
3. Wakans Stolicy Apostolskiej. Powstanie i ewolucja instytucji konklawe do 1996 roku	250
3.1. Historyczny rozwój przedmiotowych źródeł prawa	250
3.2. Wybór papieża przed ustanowieniem konklawe	253
3.3. Okoliczności ustanowienia konklawe i rozwój prawa dotyczącego wakansu Stolicy Rzymskiej	255
3.4. Kodyfikacje i inne regulacje XX-wieczne	262
4. Elekcje papieskie w latach 1922–2005 – od Piusa XI do Benedykta XVI	271
5. Sediswakancja i wybór papieża w obowiązującym ustawodawstwie	285
5.1. Stolica Apostolska i Państwo Watykańskie w okresie <i>sede vacante</i>	286
5.2. Elektorzy Biskupa Rzymskiego i procedura wyborcza	295
5.3. Przyjęcie i ogłoszenie wyboru oraz rozpoczęcie posługi nowego papieża	314

Rozdział VI

Ewolucja władzy delegowanej Kurii Rzymskiej

1. Etapy posoborowej reformy Kurii Rzymskiej	316
1.1. Reorganizacja Kurii za pontyfikatu Pawła VI	316
1.2. Kuria Rzymska w obowiązującym ustawodawstwie	318
2. Rola polityczno-administracyjna Sekretariatu Stanu	321
2.1. Pozycja ustrojowa Sekretariatu Stanu	321
2.2. Utrzymywanie stosunków dyplomatycznych	323
2.3. Umowy międzynarodowe	327

3. Udział urzędów kurialnych w wykonywaniu władzy publicznej	330
3.1. Funkcje Kamery Apostolskiej <i>sede plena</i> i <i>sede vacante</i>	330
3.2. Wykonywanie uprawnień administracyjno-kontrolnych	333
4. Posoborowa reforma Dworu Papieskiego	338
4.1. Pozycja ustrojowa i funkcjonowanie Prefektury Domu Papieskiego	338
4.2. Reorganizacja świty papieskiej	342
Rozdział VII	
Ewolucja innych instytucji władzy publicznej	
1. Ustanowienie i dynamika rozwoju administracji cywilnej	356
1.1. Organy wykonawcze i ustawodawcze do pontyfikatu Jana Pawła II	356
1.2. Odnowa ustroju i Ustawa Zasadnicza z 2000 roku	363
1.3. Organy konsultatywne	369
2. Etapy rozwoju sądownictwa państwowego	371
2.1. Struktura sądownictwa w świetle Ustawy Zasadniczej z 1929 roku	371
2.2. Ustrój sądownictwa po reformie pińskiej	373
3. Organy o kompetencjach szczególnych	377
3.1. Ustanowienie i rozwój administracji kościelnej	377
3.2. Powstanie i działalność Biura Pracy Stolicy Apostolskiej. Status pracowników Stolicy Apostolskiej, Watykanu i instytucji centralnych Kościoła	3380
Zakończenie	382
Aneks 1: Sede vacante i konklawe w 2005 roku	
I. Notyfikacja zgonu Jego Świątobliwości Jana Pawła II	387
II. Kolegium Kardynalskie w dniu zawakowania Stolicy Apostolskiej	387
III. Herby kardynałów-elektorów	406
IV. Kolegium Kardynalskie według precedencji (stan na dzień 1 czerwca 2005 r.)	412
Aneks 2: Papieskie formacje wojskowe	410
Bibliografia	420
Summarium	447
Summary	466
Indeks nazwisk	482